

nes audit in pagis Rusticorum, qui tantum scire debet materias, quæ rusticos, & personas ibidem conversari solitas concernunt, & quas ipsæ confiteri consueverunt. Dictum est, *ordinariè*, quia revera etiam jam inter rusticos tot inundant mala, & tam diversi generis, ut amplissima scientia requiratur. Quod cum dolore experiuntur quotidie, qui illuminandis eorum conscientis, & eliminandis peccatis accuratius student. Abundant enim & usuræ palliatæ, & injustitiæ in contractibus, & difficultates intricatissimæ in causis matrimonialibus. Prudentia quodque necessaria est, ut considerans cujusque statum, & conditionem conformiter interroget: (ne ignorantes importuna interrogatione doceat, quæ ignorant, & ita viam peccato suggerat, ac pœnitentes scandalizet) ut roget confessionem concernentia, non illa, quorum nec sua interest, nec ad hoc iudicium ullatenus spectant, V. G. cujus familiæ sit, aut ubi habitet. Denique ne indignum absolutione absolvat, aut dignum sine ea dimittat: & in injungenda satisfactione procedat consideratâ quantitate, & qualitate criminum, ac personarum. Hæc dotes in illis non sunt, qui muneris sui esse existimant, quoslibet indiscriminatim absolvere, auditâ dumtaxat eorum confessione, injunctaque levi, & unâ quidem omnibus pœnitentiâ, nisi fortè quod in materia restitutionis, & impedimentorum matrimonii aliquid scire debebunt.

§. VII.

PARTES JUDICIS IN HOC SACRO TRIBUNALI.

§. 2. de 1. **P**œnit. *P*ræclarum est Ritualis Romani monitum: *imprimis meminerit Confessarius, se JUDICIS pariter, & MEDICI personam sustinere, ac Divinæ JUSTITIÆ simul & MISERICORDIÆ ministrum*

strum à Deo constitutum esse; ut tamquam arbiter inter Deum & hominem HONORI DIVINO, & ANIMARUM SALUTI consulat. " Partes igitur Judicis partibus Medici temperandæ sunt: judiciumque, non quale in foro de capite Rei, sed quale in nosocomio de valetudine ægri, exercendum est, inquit alibi prælaudatus D. Steyaert. Itaque & quæ JUDEX, ut Reum absolvat, & quæ MEDICUS, ut ægrum relevet, *Sacerdos ad audiendam confessionem vocatus, promptum, facilemque se præbeat.* Hic enim, si ullibi, locum habet: *tonde, dum candet.*

2. Contra hoc monitum quidam peccant per excessum, quidam per defectum. Per excessum peccant, qui se quorumcumque confessionibus, adhibitis etiam emissariis, ingerunt, quasi nemo alius hac in parte muneri suo faceret satis. Similiter & illi, qui quasi quotidie promptos, facilesque se præbent mulierculis, & Filiabus Devotis, eadem ferè identidem occinentibus, & in vita spiritali nihil, aut vix proficientibus. Præterquam enim quod Confessarius non modici temporis jacturam patiatur, quod utilioribus posset impendere, ipsæ non rarò indè superbæ fiunt non uno ex capite. Imprimis enim credunt se magni fieri à suis Confessariis, qui se quotidie tam promptos, facilesque ostendunt ad eas audiendas. Deinde per hoc etiam se credunt meliores aliis, quas vident rariùs ad confessiones accedere, vel, si accedant, non tam facilè admitti. Credunt præterea se spirituales esse, cum tot spiritualia quotidie à Confessario audiant & cum eo de illis colloquantur. Hinc non rarò curiosæ fiunt. Unde student, ut audita à Confessario intelligant; & cum intelligere non possunt, nova semper, & nova dubia proponunt; aut si audita intelligant, sollicitæ sunt, in diem sequentem rursus aliquid inveniant, quod proponant, vel de quo colloquantur, *semper discantes, & numquam ad scientiam veritatis* 2. Tim. 3.

pervenientes. Unde sæpè fit, ut, cum totæ per intellectum occupatæ sunt, circa veritates minùs sollicitæ sint, ut illas capiant affectu, & exprimant actu. Ad hæc fiunt otiosæ, dum currendo ad Confessarium, & cum eo colloquendo, opera manualia negligunt. Non paucæ denique per quotidianas illas confessiones foventur in falsa securitate, dum credunt se quietas esse posse, modò peccata sua confessæ sint. Et hinc minùs sollicitè ea emendare satagunt. Per excessum etiam hinc peccant Confessarii illi, qui se promptissimos, facillimosque divitibus exhibent, à quibus eorum manus sæpiùs inaurantur: per defectum verò, qui se morosos, & difficiles præbent pauperibus, à quibus nihil sperant, aut metuunt.

3. Confessarius quæ Judex, sive ex charitate, sive ex officio confessiones audiat, tenetur examinare Reum, quando probabiliter credit, aut suspicatur, eum peccaminosè omittere aliquid, quod est necessarium, ut iudicium sit validum, & integrum: cum iudex ex officio teneatur supplere, quod deesse videtur, maximè in hoc iudicio, cujus invaliditas in offensam Dei, animæ damnationem, & Sacramenti violationem cedit. Ad hoc etiam obligatur ex officio Medici, *si erubescat agrotus vulnus Medico detegere. Quod enim ignorat medicina, non curat.* Hinc colligitur, examen pœnitentis Sacerdoti, seu Confessario competere in hoc iudicio, non per se, & directè, sed per accidens, & indirectè, ratione nimirum defectûs pœnitentis, qui suppleri debet. Cum enim iudicium hoc requirat voluntariam accusationem, juxta latitudinem scientiæ & conscientiæ in pœnitente, Sacerdos ex vi officii præcisè audire tantùm debet, & judicare. Quia verò sæpè contingit pœnitentem deficere ex ignorantia, incuria, vel non sufficienti conscientiæ examine: hinc est, quod ad rectum iudicium perficiendum debeat Sacerdos quasi ex accidenti, necessariò supplere illum pœnitentis de-

Concil
Trid. sess.
14. cap. 5.

defectum , ne sacrilegium committatur , & ut ritè officium suum peragere possit.

4. Tantum autem , & tale debet esse examen , ut probabiliter Confessarius arbitretur , nū hīc & nunc omitti ex parte pœnitentis ad valorem Sacramenti necessarium. Et idcirco fieri non debet discurrendo per omnia peccata , sed tantum per graviora , & ea , quæ attentâ qualitate , statu , vocatione , conservatione , opificio , vel exercitiis personæ , & similibus circumstantiis , frequentius ab huiusmodi personis committi solent : quia hæc sola probabilitatem alicujus defectus generare solent. Unde sæpius tempus valdè inutiliter terunt , qui ad singulas personas ferè per omnia Decalogi præcepta , & per minutulas observantias discurrunt : cum nec hoc pœnitenti frequenter sit consultum. Non de solis peccatis tamen , sed etiam de dispositione necessariâ pœnitentis ad absolutionem faciendam est inquisitio V. G. an sit vere contritus ? An habeat propositum firmum se emendandi , & occasiones lapsus vitandi ? An paratus sit proximo satisfacere in casibus id postulantibus V. G. furto , detractione , & huiusmodi , sine quibus hoc iudicium sacrilegè administraretur. Omnia igitur , & sola ad examen Confessarii pertinent , quæ ex parte pœnitentis ad validam , & fructuosam Sacramenti susceptionem defacto requiruntur.

5. Examen illud , ubi necessarium fuerit , Confessarius ex gravi negligentia omittens mortaliter peccat , quia deest suæ obligationi in re gravissima , utpote in necessariis ad validam administrationem Sacramenti , sive Sacramentalis iudicii ad salutem pertinentis. Si tamen ex memoriæ labilitate , humana distractione , fatigatione spiritus ex nimia intensione in audiendis confessionibus , & similibus causis , aliqua examinare prætermitteret , vel totaliter à peccato excusaretur (cum hīc & nunc plura moraliter

præstare non possit) vel non nisi venialiter peccaret , si fortè levis quædam negligentia intervenisset.

6. Porro in interrogando pœnitentes circa peccata , *hanc à Pastoralis Cameracensi præscriptam cautionem adhibeat Confessarius. Primò, ut non nisi juxta personæ statum , & conditionem , ac de PECCATIS COMMUNITER NOTIS interroget.* Ac proinde non inquirat passim à conjugatis , an in usu conjugii non fiat copula extra vas naturale , cum præcipuè in modum , quo id culpatur gravissimè in Sodomitis , & in Philosophis Gentilibus : an non interveniat factum Onan , aut affectus adulterinus , hoc est , an in ipso conjugii actu imaginatione , aut affectu non feratur in aliam quasi sibi præsentem , sibi que in actu isto consentientem , & obsequentem ; nisi fortè ex quibusdam circumstantiis probabile fundamentum habeat similia suspicandi , ut dum V. G. cognoscit ex confessione , quod pœnitenti præ uxore magis alia placeat , quam ardenti affectu sæpiùs concupiscit. Sicut enim illi , qui turpi pollutionis peccato se contaminant , sæpiùs imaginantur se cum hac , illave persona alterius sexûs impudica committere , eo quod libidine incensi facilè agglutinentur objectis suæ libidini allubescantibus ; ita quoque procul dubiò fit frequenter , dum præ uxore magis allubescit alia. Observet secundò , *ut in examinandis CARNALIBUS sit pudicus , & prudens , non descendens nimis ad particularia , ne se , & pœnitentem in certam ruinam , apertis velut oculis , præcipitet , cum Sacramenti nefando sacrilegio , & scandalo.* Itaque , ut in Instructionibus Provinciæ Mechiliensis omnes & singuli Confessarii monentur , *PARCÈ , abstinendo à curiosis & inutilibus interrogatiunculis , CASTE , utendo verbis pudicis , & VALDE CAUTE interroget , non solum quando virgines habet confitentes , sed etiam quando conjuges , aut quoscunque calibes ,*

calibes, ne imprudenter interrogati de iis, quæ ignorant, scandalum patiantur, & peccare discant. Non igitur de aspectu, affectu, aut delectatione venerea circa bestiarum coitus passim *examinandi sunt pueri*, qui *cuniculos*, aut *columbas alunt*; *Rustici item*, & *Rusticæ* inter jumenta assidue versantes: nec pueri, *an ludant aliquando cum aliis pueris in horreis, stabulis, granariis, aut aliis locis, ubi non videtur. Item an dormiant soli*, & *si cum aliis, utrum alius, vel alia voluerit ipsos tangere, vel ab ipsis tangi inhonestè*: ne peccare doceantur, quæ ignorant. Denique NEC IN TERTII PECCATA INQUIRAT, quando id non est necessarium. Unde pretextu examinis non intret domesticorum parietum penetralia, inquirens ab uxoribus, filiis-familias, & ancillis, de omnibus, quæ in domo fiunt: ne timoratas conscientias suspicionibus, judiciis temerariis, detractionibus, revelationibus, secretorum illicitis intricet, in magnum animarum gravamen, & tertiæ personæ detrimentum, non sine Sacramenti injuria, & irreverentia. Proinde nequidem prætextu boni ipsius pœnitentis, aut complicitis, in hujus personam inquirat contra Sanctorum praxim volentium, ut pœnitens alium etiam Confessarium quærat, si huic fortè peccatum suum sine alieno patefacere non posset.

7. De pœnitentibus circa mysteria Fidei interrogandis monet Rituale Cameracense eodem tit. §. 1. *Si confessarius, pro personarum qualitate, cognoverit pœnitentem ignorare Christianæ Fidei rudimenta, si tempus suppetat eum breviter instruat.* Ex quibus hæc duo pro praxi utilia rectè iterum colligit D. Steyaert. "Primum, non

„ quolibet promiscuè examinandos esse in Chri-

„ stianæ Fidei rudimentis, sed tantùm pro per-

„ sonarum qualitate, quæ Confessarius judiciis

„ aliquibus ea ignorare cognoverit. Multi siqui-

„ dem sunt, de quibus ex sua conditione, vi-

„ vendique , & confitendi modo , dubitari non
 „ potest , quin ista calleant : & quos proinde
 „ importunissimum foret examine Cathecistico
 „ crudè subicere. Alterum est , ècontra eos
 „ aberrare , qui nullo prorsùs super talibus in
 „ confessione examinandos , ac instruendos du-
 „ cunt , sed generatim Confessario supponendum
 „ statuunt , omnes à Pastoribus affatim esse in-
 „ structos. Cæterum cùm Rituale dicat , *si tem-*
 „ *pus suppetat* , quæri cum eodem Eximio Domi-
 „ no potest , quid faciendum , si tempus non sup-
 „ petat ? Placet nobis ejus Responsio. Vel de ne-
 „ cessariis agitur necessitate mediæ ad salutem , &
 „ justificationem ? Et sic , si tempus instruendi non
 „ suppetat , benignè remittendi sunt in aliud tem-
 „ pus. Illicite quippe , & invalidè absolverentur.
 „ Vel agitur de necessariis necessitate solâ præcepti.
 „ Et sic , si tempus non suppetat , cæteraque ad
 „ absolutionem non desint , absolvi potuerunt , &
 „ moneri , ut ignorata postmodum diligentius
 „ addiscant : & quidem *quàm primùm* , alioquin,
 „ ut addit Cameracense , *absolutionis beneficium*
 „ *eis deinceps negatum iri*. Hoc verò opus , hic
 „ labor est. Sunt quidam (ut rectè observat idem
 „ Doctor) præ senio , vel mentis hebetudine non
 „ rudes tantùm , sed etiam indociles , ut nullo
 „ labore discere , & retinere ea queant , quæ illis
 „ de Trinitatis , vel Incarnationis Mysterio dicunt
 „ (necessaria utique necessitate mediæ ad salutem)
 „ industriâ aliàs , & solertes in rebus sensui vici-
 „ nioribus. Quid igitur pro illis remedii ? ” Nobis
 „ (inquit) hæc cum iis praxis servanda videtur ,
 „ ut , si discere , & retinere ea nequeant , saltem
 „ identidem , cùm ad confessionem recurrunt ,
 „ verba præeunte Confessario , eademque Fidei
 „ præformante , hîc & nunc illa profiteantur ,
 „ & credant. Sic enim fieri posse existimamus ,
 „ ut non tantùm homines , sed & *jumenta* ista
 „ salvet Deus. Sic voco , qui animalis quidem
 „ multum , hominis verò præter formam , animam-
 „ que

„que humanam, tam parum habent.” Placet & nobis hæc praxis præscripta ; nec est, cur cuiquam displiceat, nisi miseros homunciones istos omni salutis remedio destitutos velit. Similium itaque ignorantiam suppleat Confessarius, proponendo Articulos credendos, ut ad singulos actum Fidei exerceant juxta propositionem Confessarii : E. C. credis Deum esse unum in essentia, & trinum in Personis, prout credit Ecclesia ? *Respondet pœnitens* : credo. *Item* : credis Filium Dei, Secundam Personam in Divinis, pro tua redemptione, & salute factum hominem in utero B. Virginis, natum, passum, mortuum, &c. ? *Respondet* : credo. Et sic de cæteris articulis principalioribus, ac necessariis. *Demum in genere* : credis, quidquid Ecclesia Romana credit, & vis in illa Fide mori, &c. ? *Ac tandem* : doles ex corde, te ita negligentem fuisse in illis necessariis ad salutem addiscendis ? *Denique* : proponis firmiter, datâ opportunitate, quod, quantum in te est, curabis te instrui, & discere ea, quæ ad salutem tuam sunt necessaria ? Si hos actus exerceat, sufficere existimamus, saltem in necessitatis articulo, ad sufficientem dispositionem pro justificatione per absolutionem Sacramentalem obtinendâ.

8. Audita confessione Confessarius *perpendens peccatorum, quæ pœnitens admisit, magnitudinem, ac multitudinem, pro eorum gravitate, & pœnitentis conditione, OPPORTUNAS CORREPTIONES, AC MONITIONES, prout opus esse viderit, paterna charitate adhibebit, & ad dolorem, & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam, ac melius instituendam inducet, remediaque peccatorum tradet.* Proinde licet verissima sit prima pars dicti vulgaris, Sedem Confessionalem non esse fabulatoriam, nec concionatoriam, secunda tamen cautè accipienda est, eo nimirum sensu, ut non ingerantur conciones importunæ de rebus ad hoc Sacramentum non per-

Rit. Rom.
tit de pœ-
nit. §. 12.

pertinentibus : non licet tamen , ut numquam pœ-
 nitenti correptiones , monitiones , exhortationes ,
 ac consilia adhibenda putentur. Contrarium hîc
 sancit Rituale Romanum , consentiente Mechli-
 niensi , dum monet , *ut in promptu Confessarius
 habeat selectissima , & efficacissima ad hunc con-
 tritionis dolorem excitandum motiva*. Apage proin-
 de quorundam Auditorum potius confessionum ,
 quàm verorum Confessariorum praxim , qui aliud
 nihil sibi in Confessionali incumbere existimant ,
 quàm quod pœnitentem peccata sua quoad spe-
 ciem , & numerum utcumque enarrantem auf-
 cultent pœnitentiâ injunctâ absolvant. In quos
 meritò cadit illud Jerem. 8. v. 11. *sanabant con-
 tritionem filiae populi mei ad ignominiam , dicentes :
 pax , pax , cum non esset pax*. Sed quid de illis
 Confessariis , qui passim non modicum in Con-
 fessionali temporis infumunt , dando suis pœni-
 tentibus promiscuè quædam PUNCTA , ut vocant ,
 SPIRITUALIA ? Utinam in illis omnibus esset ze-
 lus secundum Deum , & non magis aliqui vanam
 inanis gloriæ auram captarent , quàm profectum
 spiritualem suorum pœnitentium , dum hâc suâ
 praxi tamquam PATRES SPIRITUALES , & ILLU-
 MINATI in vita spirituali audiri ambiunt , quales
 & per suas pœnitentes palàm ubique deprædican-
 tur , velût nemo alius in vita spirituali similiter
 esset versatus. Unde Confessarios alios , qui so-
 lùm in necessariis ad dignam absolutionem suos
 instruunt , superciliosè despiciunt , & tamquàm
 vitæ spiritualis ignaros reputant. Nolo judicare
 quemquam. Est , qui judicaturus est nos omnes.
 Sed de similibus R. P. Marchantii sententiam in
 hic Tract. medium profero. " Impertinenter (inquit) & non
 2. tit. 7. „ sine peccato faciunt , qui in confessione tempus
 q. III. „ terunt instructionibus ad hoc Sacramentum non
 conc. 4. „ facientibus , de rebus , & exercitiis spiritualibus ,
 „ de moribus , & directione filiarum spiritualium ,
 „ audientes omnia , quæ eis contingere dicunt ,
 „ & de eis conferentes cum multa jactura tempo-
 „ ris ,

„ris, & gravibus periculis deceptionum propter
 „familiaritates inutiles, quæ ex eis nascuntur.
 „Rationem subjungit. ” Quia hæc sunt contra
 „puritatem hujus judicii, in quo si aliqua doctri-
 „na requiratur, non alia ratione requiritur, quàm
 „in ordine ad absolutionem peccatorum, & præ-
 „cavenda impofterum peccata. Attendat, quæ-
 „so, Judex Sacramentalis ut CHRISTI Vicarius
 „sibiipfi: & videat, quàm graviter, & præcisè
 „istæ causæ tractandæ sint, ex quibus animarum
 „salus dependet. Quod si forensia negotia tam se-
 „dulò, & præcisè tractentur à iudicibus, quàm
 „turpe est, inutiles miscere quæstiones, & do-
 „ctrinas in Divino illo Tribunali, quod ad pu-
 „rificationem animarum est institutum. Et quam-
 „vis sint sancta, quæ miscentur, distrahunt ta-
 „men frequenter à simplici illa, & humili, ac
 „contrita confessione: & ista eloquia velut muscæ
 „perdunt suavitatem unguenti contritionis & af-
 „fectuum dolorosorum.

9. *Debent Sacerdotes Domini, quantum spiri-*
tus, & prudentia suggesserit, pro qualitate cri-
minum, & poenitentium facultate, SALUTARES,
& CONVENIENTES satisfactiones injungere: ne, si
fortè peccatis conniveant, & indulgentius cum
poenitentibus agant, levissima quedam opera pro
gravissimis delictis injungendo alienorum pecca-
torum participes efficiantur. DEBET ergò Sacer-
 dos ad perfectionem integram Sacramenti sa-
 tisfactionem imponere, nisi poenitentis impo-
 tentia excuset. Proportionatè enim ad modum,
 quo Deus peccata remittit, poenæ aliquid re-
 linquendo, Sacerdotem in Sacramentali absolu-
 tione procedere voluit Christus. Sub mortali ad
 hoc obligatus est Confessarius, si poenitens mor-
 tale aliquod primò confiteatur, eo quod mate-
 ria gravis graviter in Sacramento puniri semel
 debeat. Unde gravissimè peccant, qui pro qui-
 busvis peccatis, etiam gravissimis, levissimas
 poenitentias injungunt, V. G. pro aliquot mor-
 talibus

Trid. sess.
 14. cap. 8.

talibus totidem Rosarii Decades. Hæc enim si levissima pœnitentia non sit, quænam, amabo, erit? Si verò subjiciantur sola venialia, aut mortalia aliàs confessa, sicut pœnitentiam pro illis impositam non nisi sub veniali pœnitens implere debet, ita & Confessarius non nisi sub veniali imponere. Pro mortali primò confesso injungenda est obligatoria sub mortali, nisi excuset causa allata, cum proportio exigat grave puniri graviter. Imponenda est per modum præcepti, non consilii, ut probat potestas ligandi, quâ hîc Sacerdos utitur, & officium Judicis. Injungi debet absolutè, non sub conditione. Hac enim deficiente pœnitens liber foret. Quamquàm ultra proportionatam absolutè datam, cum hæc latitudinem patiatur, adjici possit aliquid sub conditione, V. G. recidivæ. Dari potest post absolutionem, quamvis convenientius, & utilius præmittatur: quia dum commodè fieri potest, materia præsupponenda est formæ, & pœnitens prius proposito satisfacere debet, quàm absolvi, ut ratio justitiæ fervetur.

10. Non debet Confessarius in pœnitentiis injungendis temerè procedere, sed invocatâ gratiâ Spiritûs Sancti maturè expendere, quamnam expediat satisfactionem injungere, ne in ejus excessu, aut defectu peccetur, de quo Confessarios omnes hic monet Tridentinum, dum ait, *quantum spiritus, prudentia suggererit*. Duo autem sunt, ad quæ potissimum attendere debet Confessarius, ut hac in re prudenter se gerat. Primum est *criminum qualitas*. Quippe per se loquendo pro majoribus criminibus major satisfactio injungenda est. Quamvis autem non fiat hîc mentio multitudinis peccatorum, certum tamen est, multum etiam ad eam esse attendendum, ut juxta mensuram peccati sit & plagarum ipodius. Alterum est *pœnitentium qualitas*: quo nomine involvuntur omnes circumstantiæ tenentes se ex parte pœnitentis, ut sunt ejus con-

conditio , ætas , sexus , valetudo , convictus , infirmitas , &c. Non enim prudenter quantitas , & qualitas satisfactionis præscribi potest , nisi ad illas , & similes circumstantias reflectendo. Quis enim non videat , notabiles eleemosynas imprudenter injungi illis , qui diurno labore victum sibi comparant ; aut graves corporis afflictiones , ut jejunia , flagellationes ; cilicia , &c. pueris , senibus , foeminis gravidis , aut illis , qui vel infirmâ sunt valetudine , vel quotidie in aliquo opere laborioso defudant , vel in aliqua conditione degunt ærumnis , & miseriis plena ? Unde rectè Ruuale Romanum addit §. 13. *Salutarem, & convenientem satisfactionem , quantum spiritus; & prudentia suggererit , injungat , habita ratione statûs , conditionis , sexûs , & ætatis , & item dispositionis pœnitentium.*

11. *Salutares , & convenientes satisfactiones* injungat. Tales autem sunt præcipuè ob duas causas : videlicet , si aptæ sunt , ut per eas Deo satisfiat , quales generaliter loquendo sunt magis pœnales. Secundò si idoneæ sunt ad relapsum cohibendum , quæ alio nomine *medicinales* dicuntur , quia à peccato revocant , & quasi freno quodam coercent ... *cantioresque , & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt : Mendentur quoque peccatorum reliquiis , & vitiosos habitus malè vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt.* Quæcumque ergò satisfactio nata non est illa *conveniens , & salutaris* , quam Tridentinum requirit. Nec Indulgentiarum quidem prætextu omitti potest , nisi ipsa opera præscripta talia forent , quæ ejus vices in ordine ad eisdem effectus supplerent. Talis etiam non est , quæ adeò gravis est , ut habita ratione conditionis , aut infirmitatis pœnitentium , aut aliarum circumstantiarum , merito timeatur , ut eam impleant , aut ne à confessione deinceps eos retrahat , atque ita non in salutem eorum , sed in exitium vertatur. Unde rectè Angelicus Doctor ; *Sacerdos non* Quod 3.
oneret a. 28.

Trid. sess.
14. cap. 8.

*in 4. d.
18. q. 1. a.
3. quæsti-
unc. 4. in
corp.

Quod. 3.
a. 28.

oneret poenitentem gravi pondere satisfactionis; quia sicut parvus ignis à multis lignis suppositis de facili extinguitur ita posset contingere, quod parvus affectus contritionis in poenitente nuper excitatus, propter grave onus satisfactionis extingueretur, peccatore totaliter desperante. * *Pœna* itaque satisfactoriæ injungendæ ut medicinæ sunt ... Sicut ergo medicus aliquando prudenter non dat medicinam ita efficacem, quæ ad morbi curationem sufficiat, ne propter debilitatem naturæ majus periculum oriatur: ita Sacerdos Divino instinctu motus non semper totam pœnam, quæ uni peccato debetur, injungit, ne infirmus aliquis ex magnitudine pœnæ desperet, & à poenitentia totaliter recedat.

In quo tamen casu Sacerdos poenitenti indicet, quanta poenitentia esset sibi pro peccatis injungenda, & injungat sibi nihilominus aliquid, quod poenitens tolerabiliter ferat, ex cujus impletionem assuefiat, ut majora impleat, quæ etiam Sacerdos sibi injungere non attentasset. Et hæc, quæ præter injunctionem expressam facit, accipiunt majorem vim expiationis culpæ præteritæ ex illa generali injunctione, quâ Sacerdos dicit: QUIDQUID BONI FECERIS, SIT TIBI IN REMISSIONEM PECCATORUM (unde laudabiliter consuevit hoc à multis Sacerdotibus dici) licet non habeant majorem vim ad præbendum remedium contra culpam futuram. Et quantum ad hoc talis satisfactio est Sacramentalis, in quantum virtute Clavium est culpæ commissæ expiativa. Hinc Confessarius dum morbo valdè oppresso & morti proximo levissimam poenitentiam imponit, moneat infirmum, ut dolores suos in satisfactionem Deo offerat, atque eum in finem patienter toleret, Quod si morbus remissus sit, & spes adsit convalescentiæ, sic poenitentiam injungat, ut gravior pars ejus tantum post convalescentiam sit implenda.

12. Sano sensu dici potest, quod poenitentia sint arbitrariæ, non quod liberum sit Confessori illas imponere, vel non imponere, sed quod in

his

his imponendis non teneatur sequi Antiquos Canones Pœnitentiales. *Infirmas enim hominum* Pastorale jam non patitur, ut condigne eis pœnitentiæ juxta Mechlin. veteris Ecclesiæ disciplinam imponantur, Arbitra- sub HOR- riæ ergò dici possunt, quia judicio Confessarii re- VIO edi- lictum est, ut spectata conditione pœnitentis, tum Anno & spiritualis ejus utilitatis, possit injungere pœ- 1598. nitentias accommodas ad novæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, & ad præterito- rum peccatorum vindictam, & castigationem.

Quare curet Confessarius, quantum fieri potest, ut contrarias peccatis pœnitentias injungat; veluti Rit. Rom. avaris (furibus, injustis, Prodigis) eleēmosynas; S. 14. libidinosi (gulosis, ac ebriosi) jejunia, vel alias corporis afflictiones; superbis humilitatis officia; desidiosis devotionis studia; rarò, vel seriùs confitentibus, vel in peccata facilè recidentibus, utilissimum fuerit consulere (imò & pro pœnitentia injungere) ut sæpe, puta semel in mense, vel certis diebus Solemnibus confiteantur, & si expediat, communent. Experimentiâ enim teste vix tallit remedium, præsertim si pœnitens huc adduci possit, ut apud eundem Confessarium confiteatur. Ad tollendas verò peccandi consuetudines nihil ferè utilius præscribi potest pœnitentibus, quàm ut quotidie per aliquod tempus manè, dum surgunt, proponant, peccatum illud, cujus pravam consuetudinem habent, isto die vitare, & in eum finem Divinum auxilium implorent; vesperi autem conscientiam suam præcipuè circa illud peccatum examinent; & si deprehendant se in illud iterùm incidisse, veniam à Deo petant, actum contritionis eliciant, & emendationem proponant.

13. Ordinariè injungenda sunt opera externa, eo quod huic Sacramento sint magis convenientia, quod, cùm sit sensibile, etiam exigere videtur satisfactionem sensibilem. Absolutè tamen loquendo injungi possunt etiam merè interna, V. G. actus contritionis aliquoties per hebdomadam singulis

gulis diebus iterandus. Quamvis enim tales actus non sint per se sensibiles, sunt tamen sensibiles per accidens, atque ita elevari possunt virtute Clavium, perinde ut contritio. Hæc doctrina usui esse potest respectu moribandi voce jam destituti, sed non sensu interno. Tali enim convenienter in satisfactionem actus aliquis internus contritionis inungitur, aut interna invocatio Nominis JESU & MARIE. Interdum quoque imponi potest abstinencia à Communione, ut si expediat reverentiæ Sacramenti, aut mortificationi pœnitentis, subinde abstinere. Tunc enim abstinencia rectè consulitur, quidni ergò à Judice præcipiatur? Per se loquendo tamen non expedit, cum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sit efficacissimum adversus peccata remedium. Unde hic attendant Confessarii illi, qui prætexu antiquorum Canonum ita facile pœnitentes suos participatione Corporis Christi privant. Attendant, inquam, & expendant verba capitis 56. dist. 1. de pœnit. *Sunt qui arbitrantur hoc esse pœnitentiam, si abstineant à Sacramentis cælestibus. Hi severiores in se judices sunt, qui pœnam præscribunt sibi, remedium declinant, quos vel pœnam suam conveniebat dolere, quia cælesti fraudantur gratiâ.* Neque ultra dicere pergant: quæ magis peccato accommodata potest esse pœnitentia, quam ad tempus separari ab Eucharistia? Inungi etiam possunt opera præcepta. Non enim ratio præcepti impedit, quò minus opus sit satisfactorium ex opere operantis; adeoque, si imponatur à Confessario, fiet Sacramentaliter satisfactorium. Quia tamen impositio operum liberorum magis punitiva est, & melius cavet peccata futura, hæc regulariter est adhibenda, saltem simul cum impositione operum præceptorum. Unde si Confessarius non exprimat, se inungere tale opus præceptum, nec ex circumstantiis id colligi possit, censendus est imperasse opus diversum ab opere aliunde præcepto. Unde jussus simpliciter in satisfactionem
semel

semel jejunare, non satisfacit jejunando eo die, quo ad jejunium tenetur ex præcepto. Similiter jussus simpliciter audire missam, non satisfacit unicam audiens die Festo. Injungi denique potest oratio pro defunctis, ut constat ex praxi Ecclesiæ. Et si autem tunc applicetur defunctis valor satisfactorius, quem habet illa oratio ex opere operantis, tamen valor Sacramentalis, & ex opere operato prodest soli pœnitenti, qui fructum, seu effectum Sacramentalem non potest aliis communicare.

14. Imposita Reo pœnitentia commutari potest ab eodem Confessario, qui dedit, etiam post confessionem, dummodò peccatorum confusè sit memor, & adhuc moraliter duret prius judicium, ad quod requiritur temporis propinquitas. Unde meritò à Doctoribus rejicitur sententia Lugonis non aliud tempus determinantis, quàm intra quod Confessarius recordatur confessionis, vel statûs pœnitentis. Quod confirmat exemplo ipsius satisfactionis Sacramentalis, quæ post longum tempus impleta sufficienter unitur reliquis partibus. Et quidem sufficienter uniretur, etsi ex præcepto Confessarii implenda demùm foret intra septennium. Ex quo tamen non sequitur, sententiam, seu judicium Confessarii per septennium moraliter durare. Aliud est de satisfactione. Ipsa enim manet post finitam sententiam judicis implenda cum suo tractu temporis vi obligationis à Reo susceptæ impostèrùm exequendi mandatum. Sicut in judicio forensi judex succedens in alterius munus, mutare potest taxatas à priori judice pœnas, ita & in hoc Sacro Tribunali fieri potest, dum subest legitima causa. Etsi enim alius sit Confessarius, idem tamen est Tribunal, idemque judicium ejusdem potestatis. Neque enim quoad potestatem absolvendi, & ligandi in hoc foro unus alio est superior, cum hæc judicialis potestas immediatè exerceatur vice Christi, sub quo quilibet Sacerdos est supremus judex, etsi inferior

ferior debeat à superiore recipere jurisdictionem, seu materiae applicationem. Quidam hinc distinguendum putant inter poenitentiam vindicativam, & medicinalem, seu praeservativam. Sed par videtur ratio de utraque, nec Confessarii in praxi inter unam & alteram differentiam faciunt, nisi dum medicina imposita est unicum remedium praecavendi peccata; in quo casu debet etiam sponte à poenitente abhiberi, nec potest à quocumque Confessario tolli. Neesse est tamen, dum pro commutatione poenitentiae alius aditur Confessarius, aut idem peccatorum oblitus, ut confessio de novo fiat, eo quod nemo commutare possit antiquam poenitentiam, nisi imponendo novam, pro qua confessio requiritur. Non debet tamen iterata confessio esse tam exacta, & distincta, quam fuit ab initio necessaria ad obtinendam absolutionem. Ex hac enim parte jam satisfactum fuit integritati confessionis, quae in ordine ad absolutionem principaliter requiritur. Quare sufficiet praebere alteri Confessario notitiam talem, quā prudenter in poenitentia commutanda dirigi queat. Imò sufficiet interdum dicere: similem huic confessionem aliàs feci, & similia peccata confessus sum, de quibus iterum me accuso. Quod probari potest exemplo Confessarii primò poenitentiam imponentis, qui frequenter tempore impositionis non recordatur distinctè peccatorum in speciali, sed solum status poenitentis in confuso. Fieri etiam posset, quod poenitens esset peccatorum singulatim oblitus, & tamen occurreret iusta causa commutationis, quae aliquando tam aperta posset esse ex solo statu poenitentis, etiam independenter à qualitate peccatorum, ut prudenter fieri posset gratiosa remissio, accedente fortè impotentiā aliam poenitentiam faciendi.

15. Quæri hic solet, an ad commutandam poenitentiam ab alio Confessario injunctam necessarium sit, ut poenitens dicat, se talem, vel talem poenitentiam accepisse; an verò sufficiat simpli-

citer

citer denuò eadem peccata confiteri, eorumque poenitentiam quasi tunc primò accipere. Postremum sufficere existimant nonnulli, quibus contradicimus, eo quod sic procedendo videatur à secundo Confessario novum præceptum imponi, obligatione priori relicta, adeoque poenitens videatur obligatus ad utramque poenam proportionatè ad gravitatem illius, & materiæ confessionis, necessariæ scilicet, vel liberæ. Posita impositione novæ poenitiæ proportionatæ, si causa unam omittendi subest, liberum est poenitenti amplecti alterutram: cum peccatum, sicut tantum semel confitendum, ita etiam semel tantum Sacramentaliter condignè intra fragilitatem poenitentis puniendum sit. Peccat tamen, qui sine causa omittit alterutram, & certus non est de remissione totali poenæ, utpote Sacramentum alterutrum integritate sua destituens. Poenitentia ob casus reservatos à Superiore data commutatur invalidè ab inferiore: hic enim illos non magis Sacramentaliter primò punire potest, quàm possit absolvendo remittere.

16. Audita in confessione taliter noscere debet Sacerdos, quasi non audiverit, & quasi non noverit. Est enim hîc inviolabilis silentii obligatio, confessionis onus non parùm allevians, tum ex jure naturali obligante ad non evulgandum, quod sub secreto acceptum est, præsertim cum damno, infamia, aut alio alterius incommodo: tum ex jure Ecclesiastico cap. *omnis utriusque sexus*: tum denique ex jure Divino quasi naturali, seu ex natura rei consequente institutionem hujus Sacramenti, ne scilicet confessio secreti revolatione reddatur nimis odiosa. Atque ex hoc tertio capite oritur summus ille obligationis rigor. Nam ex jure merè naturali, aut Ecclesiastico non potuit tam gravis obligatio resultare. Non ex naturali, quia ad bonum commune potest quandoque, imò debet naturale secretum solvi. Non etiam ex Ecclesiastico:

alioquin enim posset Pontifex ex gravi causa in eo dispensare. Hinc colligitur, in violatione sigilli multiplicem malitiam reperiri, videlicet infidelitatis, injustitiæ, & sacrilegii. Infidelitatis quidem, & injustitiæ erga pœnitentem; sacrilegii verò respectu Sacramenti ob violationem reverentiæ ei debitæ. Et hæc malitia ex natura sua semper est mortalis, sic ut non possit esse venialis ob parvitatem materiæ, licet possit esse talis ob defectum advertentiæ.

17. Oritur ex omni, & sola confessione Sacramentali, seu facta animo se accusandi in foro pœnitentiæ ex desiderio absolutionis, licet desit in confitente dolor, in absolvente Sacerdotium, seu iurisdicção. Odiosissima enim aliàs fieret confessio, si peccata exposita ob defectum aliquem pœnitenti inculpabilem revelari possent. Hinc etiam oritur ex confessione per errorem facta non Sacerdoti gerenti se pro Sacerdote. Item ex comparitione coram Superiore pro reservatis, sive ante, sive post confessionem: quia si fiat ante, est quædam confessionis inchoatio; & si fiat post, est quædam illius consummatio. Non tamen oritur ex confessione, quam pœnitens Sacramentalem esse non vult; eo quod revelatio odium nullum creet Sacramento, quod non intenditur: ut si peccatum narretur ab irridente Confessarium, aut eum ad peccatum alliciente, vel etiam causâ consilii ad confessionem non necessarii. Cadunt sub sigillo directè mortalia in genere, vel specie, venialia verò quoad speciem, frequentiam, & numerum, etiam illa, quæ pœnitens dubius, vel formidans narrat ut peccata, cum peccata non sint. Peccat ergo contra sigillum Sacramentale, qui pro peccatis occultis, quantumvis gravibus, manifestam pœnitentiam imponit, hoc est, per quam peccatum manifestetur, vel saltem in suspensionem pœnitens veniat de gravi aliquo delicto commisso. Item qui indicat pœnitentiam

tentiam gravem , aut aliud , unde gravitas delictorum colligatur. Ex opposito non peccat , qui revelat veniale in genere , dicendo V. G. talis confessus est leve peccatum ; aut generalibus terminis ait , alium rectè esse confessum , licèt tertius inde colligat , quod peccata quædam sibi nota confessus sit : quia modus ille narrandi nullum odium confessioni parit , cum pœnitens tantumdem indicet eo ipso , quo ad confessionem accedit. Similiter dicendum , si revelatur peccatum commissum , sed nullo modo determinetur persona , quæ illud commisit. Unde non violat sigillum , qui præcisè dicit , se in confessione audivisse hæc , & illa peccata. Si tamen designetur locus , aut communitatis parva , dicendo V. G. tali loco audiui multa adulteria , aut in tali Monasterio aliquem esse fornicatum , à peccato excusandum non puto. Hoc certum , non facilè loquendum de auditis in confessione , etiam abstrahendo à persona , præsertim coram rudioribus , ne scandalizentur suspicantes violari sigillum : & generaliter coràm omnibus , ne postea per inadvertentiam aliqua addantur , occurrantque circumstantiæ , ex quibus deveniatur in suspicionem personæ. Indirectè sub sigillum cadunt circumstantiæ odiosæ revelatæ , quæ à pœnitente conducere putantur ad peccati manifestationem , ut imperfectiones naturales , vel morales , occasiones peccatorum , peccatum complicitis : item peccatum à pœnitente committendum , dummodò intentionem illius faciendi Sacramentaliter confiteatur. Non cadunt circumstantiæ , quæ revelatæ nullum odium pariunt , licèt etiam in ordine ad peccatum narratæ sint , ut nomen , patria , dignitas , status.

18. Interrogatus de cognitis per confessionem non potest ullo modo tergiversatione aliqua , aut responso æquivoco occasionem dare de illis suspicandi , sed debet protestari , interrogatio-

nem istam sibi, & Sacramento esse odiosam, ac omni responso indignam. Quod si id non sufficit, ad tollendam omnem suspicionem potest, & debet simpliciter negare se quidquam scire, etiam cum juramento, si id necessarium sit: quia scientia, quam habet ex confessione Sacramentali, perinde est, ac si illam non haberet. Si verò interrogetur, utrùm poenitentem absolverit, an non, debet præcisè respondere, se functum esse suo officio. Alioquin enim id affirmans de uno, & non de altero, indirectè revelaret ejus indispositionem, aut casum reservatum. Quapropter dum Confessarii in Paschate dant poenitentibus testimonia auditæ confessionis, tantum testari debent, talem fuisse sibi confessum, non verò fuisse absolutum, nisi specialis ratio aliud postulet.

19. Petes 1. quid faciendum Confessario, si moribundus obligatus ad restitutionem roget illum, ut hæredes suos moneat de restitutione facienda? Ratio difficultatis est, quod per hanc monitionem daturus sit hæredibus occasionem vehementer suspicandi se peccatum aliquod in confessione audivisse, ob quod facienda sit restitutio R. si moribundus habeat ad manum necessariam pecuniam, illam ab eo petat, ut eam restituat illis, quibus debita est, tacito restituentis nomine. Sin minus, curet moribundus per testamentum dari Confessario talem summam pecuniæ, ut in finem illi notum eam eroget, aut certè hæredibus suis dicat, se debere tali personæ tantam pecuniæ summam, velleque, ut illi debito satisfiat, tacitâ interim hujus debiti causâ, si ita optet, Quod si nullum istorum fieri possit, vel quia moribundus non habet ad manum pecuniam restituendam, vel quia non suppetit tempus advocandi Notarium, vel quia præter Confessarium nullus est præsens, dicat Confessarius postea hæredibus, sibi injunctum à moribundo, ut illis significet restituendam talem pecuniæ summam,

nam, tacitâ restitutionis causâ (nisi ad eam manifestandam veniam acceperit) ac paratum se esse, si illam summam velint ei committere, illam tradere ei, aut eis, quos moribundus ipsi nominavit.

20. Petes 2. quid faciendum Parocho, si excipiens confessionem sponsi, vel sponsæ pau'do post matrimonio conjungendæ, jamque consanguineis in Templo congregatis, ex confessione deprehendat occultum aliquod impedimentum dirimens, ex eo, quod V. G. sponsus sororem sponsæ, aut ejus consanguineam in gradibus prohibitis carnaliter cognoverit? Ratio difficultatis est, quod ex una parte non possit impedimentum illud manifestare salvo confessionis sigillo: ex altera autem matrimonium futurum sit invalidum ob illud impedimentum. R. si nullo modo salvo confessionis sigillo possit matrimonium illud differre, debet illos conjugere, & sponsum pœnitentem admonere, si jam illi impedimentum significaverit, abstinendum ipsi esse à sponsæ amplexu, donec, impedimento per dispensationem sublato, fiat validum matrimonium. Aut potius impedimentum taceat: ipse autem statim impedimenti dispensationem procuret, eâque obtentâ ingeniosè mutuum sponsi, & sponsæ consensum in matrimonium rursus impetret, prioris matrimonii invaliditate non declaratâ; quia videtur præstare, ut peccent materialiter potius, quàm ut declarato impedimento exponatur sponsus manifesto periculo peccandi formaliter.

21. Scientiâ confessionis cum gravamine pœnitentis uti numquàm licet. Ita Anno 1682. quosdam docuit Roma Belgas, quibus Casuistæ videbantur hac in re scrupulosi nimis. Hinc aiebant: *scientiâ ex confessione acquisitâ uti licet, modò fiat sine directâ revelatione, & gravamine pœnitentis, nisi aliud multò gravius ex non usu sequatur, in cujus comparatione prius merito contemnatur.* Sed hæc meritò omnibus sobriè sapien-

pientibus semper displicuere. Violat sigillum
 Confessarius, si extra confessionem agat cum
 pœnitente citra ejus veniam de auditis in con-
 fessione; ita ut ne quidem eum admonere liceat
 de defectu gravi in confessione admissio, non
 obtentâ prius facultate. Si tamen statim post
 impositam pœnitentiam, ac datam absolutionem
 Confessarius judicet aliquid addendum circa dicta
 in confessione, potest id facere, cum illud per-
 tineat ad confessionis complementum. Potest
 etiam in sequentibus confessionibus pœnitentem
 admonere de defectu aliquo in prioribus ad-
 missio, illique repræsentare gravitatem relapsûs
 in eadem peccata, quæ prius fuerat confes-
 sus. Veniam enim ad hoc implicite concedere
 censetur pœnitens eundem Confessarius frequen-
 tare solitus, præsertim si confiteatur circum-
 stantiam ad priora peccata pertinentem. Veniâ
 pœnitente obtinenda debet esse libera, non dolo,
 aut metu extorta. Imò non videtur Confessarius
 pœnitentem, si non obligetur ex jure naturæ,
 per modum pœnitentiæ obligare posse, ut sibi
 extra confessionem peccata revelet. Præter-
 quàm enim, quod omnia illa Sacramento odio-
 sa sunt, ultimum in fraudem sigilli fieret.
 Veniam quoque ab illo extorquere non potest,
 ut ex scientia Sacramentali corrigere possit
 complicem, qui aliter emendari potest; nisi
 pœnitens ex charitate obligatus sit alterum cor-
 rigere, & per se non possit. Usus scientiæ Sa-
 cramentalis similiter illicitus est, qui confes-
 sionem odiosam reddit; ut si ex eo conscii crimi-
 nis colligant, quod culpam certam pœnitens
 confessus sit. Illicitus etiam est usus ingratus,
 quem pœnitens solus colligit ex confessione pro-
 cedere, ut vultus austerior, declinatio confor-
 ti, denegatio occulta Eucharistiæ. Licitus est
 alius, qui non est directâ, vel indirectâ confes-
 sionis revelatio, aut talis, ut per eum confessio
 non reddatur odiosa, aut magis difficilis: ut si

V. G. Confessarius moveatur ex confessione pœnitentis ad orandum pro eo, ad studendum pro casibus ab eo propositis, ad vitanda pericula, in quibus pœnitens ruinam spiritualem passus est, &c. Tunc enim cessat utraque ratio, ob quam usus talis scientiæ potest esse illicitus, videlicet revelatio confessionis, & odium illius. In dubio tamen, an ex ejus usu adsit periculum directæ, aut indirectæ revelationis, aut ne reddatur confessio odiosa, aut magis difficilis, omnino ab hujusmodi usu abstinendum est. Idem dicendum de usu, qui fit clâm pœnitente, nam juxta regulam datam illicitus est, si odiosus sit, ut negatio suffragii, amotio indigni ab officio licitus verò omnis alius pœnitenti non ingratus Superioribus tamen Regularium à Clemente VIII. interdictum est, ne ad exteriorem gubernationem utantur eâ notitiâ, quam umquàm ex confessione hauserunt, his verbis: *tam Superiores pro tempore existentes, quàm Confessarii, qui postea ad Superioritatis gradum fuerint promoti: caveant diligentissimè, ne eâ notitiâ, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur: atque ita per quoscumque Regularium Superiores, quicumque illi sint, observari volumus. Ad transgressionem autem hujus præcepti non requiritur, ut pœnitens advertat, aut suspicari possit id fieri occasione confessionis, sed satis est, si revera id fiat. Non enim minùs averteretur à confessione, si sciret posse Confessarium occultè contra ipsum uti scientiâ in confessione acceptâ, quàm si sciat posse id facere, ipso advertente.*

in Decreto editio
An 1594.
die 26.
Maii.

